

Návuona Sámiid Searvi,
ved Gunn-Anita Jacobsen,
Bekkestien 10,
9151 Storslett

14. mars 2017

**Kmd, Regjeringen,
Oslo dep.**

Hjertespråket NOU 2016:18, høringsuttalelse

Návuona Sámiid Searvi synes NOU 2016:18 inneholder veldig gode og fornuftige forslag til tiltak som kan sikre og fremme samisk i hele Norge. Likevel mener vi at ikke hele Norge kan stilles likt. De samiske språkområdene må prioriteres gjennom oppbygging av institusjoner og tiltak som ivaretar samisk språk og kultur. Under denne forutsetningen håper vi at lovforslagene som står i utredningen blir behandlet av Stortinget så snart høringsrunden er avsluttet og fulgt opp med nødvendige bevilgninger til Sametinget og kommunene. Oppgavene kan ikke legges på kommunene uten at kostnadene dekkes.

Merknader til endringer i sameloven.

Til § 3 – 1 Virkeområde

Návuona Sámiid Searvi mener det er svært fornuftig å dele de områdene der samisk skal være offisielle språk inn i språkbevaringskommuner, språkvitaliseringskommuner og storbykommuner fordi behovene og forutsetningene for samisk språk varierer mye fra kommune til kommune.

Men etter samelovens språkregler ble vedtatt i 1989, har det vært opp til kommunene om de vil søke om opptak i det som NOU 2016:18 omtaler som det samiske språkområdet. Vi mener det er viktig å ta hensyn til at det fins **historiske språkområder**, det vil si områder der samisk har stått sterkt i flere hundre år og tilbake til førhistorisk tid. Deler av det historiske språkområdet faller sammen med dagens offisielle språkområde. Men en god del av det historiske området står utenfor, og noen steder har samisk gått så mye tilbake at språket er så godt som borte. Her trengs språkvitalisering. Men slik vitalisering kan av følelsesmessige årsaker være vanskelig å få til. **Sameloven må legge til rette for prosesser med sikte på at alle kommunene i historiske språkområder frivillig blir innlemmet i lovens språkområde.**

Slik innlemmelse kan skje gjennom de planene som utvalget mener at alle kommuner med samisk befolkning skal ha for å styrke samisk språk og kultur. **Dette må være en plan for revitalisering gjennom samarbeid mellom Sametinget og de kommunene det gjelder, og arbeidet trenger full, statlig finansiering.**

Kvænangen kommune er et eksempel på en kommune som er en del av det historiske, samiske språkområdet. Morsmålet til innbyggerne var opprinnelig nordsamisk med en egen dialekt. Návuona Sámiid Searvi mener derfor at Kvænangen bør få status som språvitaliseringskommune. På en måte er prosessen mot en innlemmesle i språkområdet allerede i gang fordi en kan bygge på samisk kulturarbeid i kommunen gjennom flere tiår. Et neste skritt kan være å utarbeide **en samisk handlingsplan** enten for Kvænangen kommune alene eller for Kvænangen og nabokommuner som Nordreisa og/eller Loppa.

Til § 3 – 2 Definisjoner Tiltak i språkvitaliseringskommuner skal bidra til å sikre **et godt samiskspråklig tjenestetilbud og sikre at samisk språk synes og høres**. Det siste er svært viktig for å skape forståelse og gehør for språket.

Merknader til endringer i barnehageloven og opplæringsloven

Barnehageloven og opplæringsloven må inneholde paragrafer som sikrer samiskopplæring i hele utdanningsløpet fra barnehage til videregående skole slik at elevene blir funksjonelt tospråklig. Opplæringsloven må også sikre at ingen barn må velge mellom samisk eller andre fag i løpet av skoletida, eller at de må ta ekstratimer etter skoletid for å lære samisk. Dette er særlig viktig innenfor det samiske språkområdet. Det kan skje ved at barna her kan velge mellom samisk, kvensk og et utenlandsk morsmål og at alle i samme klasse går til hver sin gruppe som har språkundervisningen samtidig. Å gi de som velger bort samisk undervisning i kulturfag kan være et alternativ, men det kan være vanskelig å fylle tida i et slikt fag med like mye innhold som et språkfag.

Det må også gis større rom for at kommuner eller skoler kan bytte ut nynorsk med samisk slik at det blir et kollektivt og ikke et individuelt valg.

Til § 8a Samiskspråklig barnehagetilbud

I merknader til endringene i barnehageloven står det at kommunen har plikt å tilby samiskspråklig barnehagetilbud etter **sterk språkmodell** til samiske barn. Dette er veldig bra, så fremst ikke alle kommuner i Norge stiller likt. Návuona Sámiid Searvi mener at likestilling i hele landet vil føre til en kamp mellom kommuner om fagpersonell som behersker samisk og som det er knapphet på. Vi mener at de samiske språkområdene skal prioriteres gjennom økonomiske tiltak. Det skal sette alle kommuner i historiske samiske språkområder, enten de er med i det offisielle samiske språkområdet eller ikke, i stand til å rekruttere samiskspråklig kompetanse i skole, barnehage og innenfor helse- og omsorg slik at de kan tilby fullverdige tjenester på samisk når foreldre og andre brukere ber om det. Dette kan blant annet innebære at staten dekker lønnsutgiftene til kommunalt ansatte som tar lønnet permisjon for å tilegne seg nødvendig språkkompetanse. Ansatte som behersker samisk der språket er nødvendig for jobben bør kunne rekrutteres med ekstra lønn eller andre fordeler som staten dekker.

Til § 6 – 2 Samisk i grunnskolen, siste avsnitt

Kommunener som mangler fagkompetanse i samisk skal utarbeide plan for rekruttering og opplæring i samisk slik at den kan oppfylle kravet om sterk språkmodell i skolen.

Merknader til endringer i kommuneloven

Til § 3 – 2 Det bør stå i loven hva som skal være prosedyren for å komme inn i det offisielle samiske språkområde, og hvordan en kommune skal oppnå status som språkbevaringskommune, språkvitaliseringskommune eller storbykommune.

Loven må inneholde bestemmelse som sikrer at samisk språk og kultur blir en del av kommuneplanleggingen i språkområdene.

Merknader til endringer i stadnavnlova

§ 5 - 4 gir Sametinget myndighet til å fastsette skrivemåten av samisk navn på reinbeitedistrikt. Det samme bør gjelde for fiskegrunner, seternavn, gårdsnavn og andre bruksnavn.

Návuona Sámiid Searvi,

Gunn-Anita Jacobsen
Leder